

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžfk/20/2020
Identifikačné číslo spisu: 4019200324
Dátum vydania rozhodnutia: 04.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4019200324.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci kasačného sťažovateľa (pôvodne žalobcu): Phone trader s.r.o., Hlavná 22, Štúrovo, IČO: 50 045 822, zastúpený: JUDr. Štefan Mesároš, advokát, Štefánikova 84, 949 01 Nitra, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 42 499 500, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 100985163/2019 z dňa 26. apríla 2019, konajúc o kasačnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č.k. 11S/51/2019-64 z dňa 26. septembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č.k. 11S/51/2019-64 z dňa 26. septembra 2019 z r u š u j e a v e c v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre (ďalej len „správny súd“) podľa § 98 ods. 1 písm. f/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok („SSP“) odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovaného. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože žaloba bola odmietnutá.

2. Napadnutým rozhodnutím žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Nitra č. 101438505/2018 z 25. júla 2018.

3. Z odôvodnenia rozhodnutia správneho súdu vyplýva, že správny súd z týchto rozhodnutí zistil, že jediným účastníkom administratívneho konania bol daňový subjekt Phone trader s.r.o., u ktorého správca dane vykonal daňovú kontrolu a ktorý je v podanej žalobe proti vyššie označeným rozhodnutiam označený ako žalobca, pričom žaloba je podpísaná zaručeným elektronickým podpisom advokáta V. Š. W..

4. Spoločne so žalobou boli správne súdu doručené dve plnomocenstvá, a to konkrétne plnomocnenstvo z 21. júna 2018, ktorým spoločnosť Phone trader s.r.o. ako splnomocniteľ splnomocnila R.. W.Š. Q., N. XX, Š., k plnému zastupovaniu spoločnosti, okrem iného i „vo veciach súdnych sporov

a všeobecného právneho zastupovania spoločnosti vo všetkých veciach, vrátane dať splnomocnenie advokátom a ďalším osobám na právne zastupovanie spoločnosti vo všetkých veciach, vrátane na postúpenie tohto splnomocnenia ďalším spolupracujúcim osobám, a na preberanie a podávanie písomností v mene splnomocniteľa, ...“ a plnomocenstvo zo 28. mája 2019, ktorým vyššie menovaný R.. W. Q. ako splnomocnenec spoločnosti Phone trader s.r.o. na základe splnomocnenia z 21. júna 2018 splnomocnil advokáta V. Š. W. na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby na preskúmanie rozhodnutia Daňového úradu Nitra č. 101438505/2018 z 25. júla 2018 v spojení s rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR Banská Bystrica č. 100985163/2019 z 26. apríla 2019.“

5. Správny súd zastával názor, že pre splnenie procesných podmienok konania je potrebné, aby súčasťou spisu bolo také plnomocenstvo, ktorým označený žalobca, t.j. spoločnosť Phone trader s.r.o. priamo udelil splnomocnenie pre zvoleného advokáta. Z uvedeného dôvodu vydal uznesenie č.k. 11S/51/2019-29 zo dňa 15. júla 2019, ktorým vyzval žalobcu, na predloženie plnomocenstva, ktorým žalobca splnomocnil advokáta V. Š. W. na zastupovanie vo vyššie označenej veci, a to pod následkom odmietnutia žaloby. Uznesenie bolo doručené advokátovi V. Š. W.. Dňa 31. júla 2019 bolo súdu elektronicky doručené plnomocenstvo z 12. júla 2019, ktorým priamo žalobca splnomocnil advokáta V. Š. W. na „naše zastupovanie vo veci podania žaloby na preskúmanie rozhodnutia Daňového úradu Nitra č. 101438505/2018 zo dňa 25. júla 2018 v spojení s rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR Banská Bystrica č. 100985163/2019 zo dňa 26. apríla 2019.“

6. Krajský súd v Nitre, ako súd vecne a miestne príslušný na konanie v predmetnej veci, posudzoval otázku, či sú splnené podmienky, za ktorých môže vo veci konať, pričom dospel k záveru, že správnu žalobu zo dňa 27.06.2019 proti rozhodnutiu žalovaného č. 100985163/2019 zo dňa 26.04.2019 v spojení s rozhodnutím správcu dane, t.j. Daňového úradu Nitra č. 10143850/2018 zo dňa 25.07.2018 je potrebné podľa ust. § 98 ods. 1 písm. f/ SSP odmietnuť z dôvodu, že žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 alebo § 50.

7. Krajský súd v uznesení uviedol, že je nesporné, že žaloba bola spísaná 27. júna 2019 a v ten istý deň aj podaná na krajský súd advokátom V. Š. W., ktorý sa v nej označil za právneho zástupcu žalobcu. Prílohou podanej žaloby bolo splnomocnenie zo dňa 21. júna 2018 (udelené žalobcom pre R.. W. Q. na zastupovanie žalobcu) a plnomocenstvo zo dňa 28. mája 2019 (udelené R.. W. Q. pre V. Š. G. W. na zastupovanie R.. W. Q.). Plnomocenstvo zo dňa 28. mája 2019 udelené R.. W. Q. pre advokáta V. Š. W. jednoznačne neoprávňovalo advokáta na podanie predmetnej žaloby v mene žalobcu, čo je zrejmé už i z textu tohto splnomocnenia, nakoľko R.. W. Q. splnomocnil advokáta na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby“, teda nie na zastupovanie žalobcu. R.. W. Q. nebol účastníkom predmetného daňového konania v predmetnej veci a nebol ani štatutárnym zástupcom spoločnosti žalobcu, preto podľa názoru súdu nemohol ani právne relevantným spôsobom a s právnymi následkami udeliť plnomocenstvo na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby“, ale ani na zastupovanie spoločnosti žalobcu. Neoprávňovalo ho k tomu ani splnomocnenie zo dňa 21. júna 2018 na zastupovanie, ktoré mu udelila spoločnosť žalobcu na plné zastupovanie spoločnosti. Z uvedeného vyplýva, že k podanej žalobe nebolo pripojené splnomocnenie udelené spoločnosťou žalobcu pre advokáta V. Š. W. napriek tomu, že táto povinnosť je výslovne zakotvená v ust. § 182 ods. 2 písm. a/ SSP a nejedná sa ani o jednu z výnimiek uvedených v § 49 ods. 1, 2 SSP.

8. Predmetné podanie z 27. júna 2019 správny súd posúdil ako neúplné podanie vo veci samej a žalobcu vyzval na jeho doplnenie v stanovenej lehote pod následkom odmietnutia žaloby, pričom uznesenie obsahujúce predmetnú výzvu doručil advokátovi V. Š. W.. Postupoval teda v súlade s ust. § 59 ods. 1 SSP, v zmysle ktorého správny súd uznesením vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil. Dňa 30. júla 2019 bolo správne súdu doručené plnomocenstvo zo dňa 12. júla 2019 udelené žalobcom pre advokáta V. Š. W. na zastupovanie žalobcu vo veci podania žaloby proti rozhodnutiu Daňového úradu Nitra a rozhodnutiu žalovaného, ktoré sú uvedené v 1. bode tohto uznesenia.

9. Správny súd mal za to, že žalobca mal povinnosť byť zastúpený advokátom už od okamihu spisovania žaloby, čo v preskúmvanej veci splnené nebolo. Tomuto záveru zodpovedá aj dátum na

plnomocenstve zo dňa 12. júla 2019, podľa ktorého žalobca toto plnomocenstvo udelil advokátovi V. Š. W. v uvedený deň (12. júla 2019), teda preukázateľne po podaní správnej žaloby z 27. júna 2019. Uvedené bezpochyby preukazuje, že žalobca nebol právne zastúpený už v čase spísania a ani podania žaloby, pričom povinnosť žalobcu byť zastúpený už pri spísaní žaloby jednoznačne vyplýva z ust. § 49 ods. 1 veta druhá SSP. Z dátumu udelenia splnomocnenia pre advokáta by malo byť zrejmé, že sa vzťahovalo už aj na spísanie žaloby, čo žalobca nepreukázal, nakoľko súdu bolo predložené plnomocenstvo udelené žalobcom po spísaní a podaní žaloby na súd.

10. Podľa názoru správneho súdu nemožno akceptovať dodatočné zvolenie advokáta, ktoré ako vyplýva zo samotného plnomocnenia zo dňa 12. júla 2019, bolo realizované po podaní žaloby. S poukazom na uvedené potom súd dospel k záveru, že procesná podmienka povinného právneho zastúpenia už pri spisovaní a podaní žaloby nebola splnená, čo bolo dôvodom na odmietnutie žaloby podľa ust. § 98 ods. 1 písm. f/ SSP. Uvedený nedostatok procesnej podmienky konania by bolo možné podľa správneho súdu považovať za odstránený v prípade, ak by žalobu podal sám žalobca a následne by si z vlastnej iniciatívy alebo v súdom určenej lehote zvolil na zastupovanie advokáta a túto skutočnosť by preukázal správne súdu písomným splnomocnením. Procesné úkony, ktoré žalobca uskutočnil sám počas trvania nedostatku povinného zastúpenia, by mali riadne právne účinky a považovali by sa za úkony v zastúpení. Správny súd by na tieto úkony musel prihliadať, ako keby boli urobené v mene žalobcu a ním zvoleným advokátom. V predmetnej veci je ale iná situácia, pretože procesný úkon spísania a podania žaloby neuskutočnil žalobca, ale urobil tak dňa 27. júna 2019 advokát na základe splnomocnenia zo dňa 21. júna 2018 a plnomocnenia zo dňa 28. mája 2019, ktoré ho ale k takémuto úkonu v mene žalobcu neoprávňovali a plnomocenstvo zo dňa 12. júla 2019 bolo udelené žalobcom pre právneho zástupcu až po spísaní a podaní žaloby v predmetnej veci.

II.

11. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ, prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu riadne a včas kasačnú sťažnosť a navrhol, aby kasačný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Kasačnú sťažnosť odôvodňoval § 440 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP.

12. Sťažovateľ poukázal na aplikáciu priameho zastúpenia podľa § 23 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v zmysle ktorého udelil sťažovateľ R.. Q. plnú moc na vykonávanie právnych úkonov, o.i. na zastupovanie v súdnych sporoch a možnosť dať sa zastúpiť substitučným splnomocnencom. Namietal, že právne úkony R.. Q. tak mali priamy dosah na právne postavenie splnomocniteľa - sťažovateľa. V tejto súvislosti sťažovateľa namietal, že správny súd nesprávne vyhodnotil otázku právnych účinkov plnomocnenia udeleného R.. Q. V.. W., keďže podľa sťažovateľa toto plnomocenstvo vyjadrovalo zrozumiteľným a bezpochybným spôsobom, že R.. Q. konal ako splnomocnenec sťažovateľa. Sťažovateľ uviedol, že slovné spojenie „na moje zastupovanie“ je potrebné vnímať v zmysle logického výkladu syntaxu, z ktorého explicitne vyplýva, že R.. Q. konajúc ako splnomocnenec sťažovateľa splnomocnil V.. W. na zastupovanie v právnej veci podania žaloby.

13. Neakceptovaním plnomocnení podľa sťažovateľa správny súd konal v rozpore s právnou úpravou. Sťažovateľ ďalej uviedol, že plnomocnenstvom zo dňa 12.07.2019, ktorým priamo splnomocnil zvoleného advokáta reagoval na výzvu krajského súdu, pričom týmto osvedčil vôľu byť zastúpený V.. W. v právnej veci žaloby a to bez ohľadu na skutočnosť, že plnomocenstvo bolo datované až po podaní žaloby. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Sz a/5/2008 a namietal, že postup krajského súdu považuje za formalistický a poukázal na to, že krajský súd v konaní uskutočňoval právne úkony vo vzťahu k sťažovateľovi prostredníctvom V.. W., čiže ho považoval za právneho zástupcu.

III.

14. Žalovaný sa k podanej kasačnej sťažnosti nevyjadril.

IV.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal

napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a podľa § 462 ods. 1 zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

16. Podľa § 49 ods. 1 SSP, žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spisanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

17. Podľa § 98ods. 1 písm. f/ SSP, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 alebo § 50.

18. Podľa § 462 ods. 1 SSP ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

19. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že kľúčovým pre prejednanú vec je posúdenie otázky existencie vady povinného právneho zastúpenia, v prípade, že dátum na plnomocenstve nasleduje až po podaní žaloby.

20. Kasačný súd zovšeobecňujúc závery vyplývajúce z jeho predchádzajúcej judikatúry (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR vo veciach sp.zn. 5Sžfk/27/2018, sp.zn. 3Sžfk/31/2017, sp.zn. 7Sžsk/107/2018) konštatuje, že nedostatok právneho zastúpenia v zmysle § 49 ods. 1 SSP je v zásade odstrániteľnou prekážkou, s čím súvisí povinnosť príslušného správneho súdu, aby vyzval dotknutý subjekt na jej odstránenie. Z uvedeného potom vyplýva, že odstrániť vadu plnomocenstva je možné až po začatí konania, na základe výzvy správneho súdu.

21. Ak si žalobca v stanovenej lehote zvolí na zastupovanie advokáta a preukáže správnemu súdu túto skutočnosť písomným splnomocnením, považuje sa nedostatok procesnej podmienky za odstránený. Procesné úkony, ktoré žalobca uskutočnil počas trvania nedostatku povinného zastúpenia, majú riadne právne účinky a považujú sa za úkony v zastúpení. Príslušný správny súd na tieto úkony prihliada, ako keby boli urobené v mene žalobcu ním zvoleným advokátom.

22. Hoci je už samotné spisanie žaloby advokátom obligatórnou procesnou podmienkou, aj v prípade ak nie je žaloba spísaná advokátom, resp. žalobca nie je zastúpený advokátom v správnom súdnom konaní, na ktoré sa vzťahuje povinné právne zastúpenie, musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky. Vychádzajúc z ústavnokonformného výkladu, najmä s poukazom na čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, kasačný súd pripomína, že je žiaduce, aby sa príslušný správny súd, v rámci postupu pri odstraňovaní nedostatku tejto procesnej podmienky vyhol prílišnému formalizmu, za účelom zabezpečenia toho, aby žalobcovi nebol odňatý prístup k súdu.

23. Kasačný súd má zo spisu za preukázané, že krajský súd neakceptoval plnomocnenstvo udelené zo strany sťažovateľa zvolenému advokátovi z dôvodu, že jeho dátum (12. júla 2019) nasledoval až po podaní žaloby (28. júna 2019). Uvedený záver založený najmä na formálnom označení dátumu jednak logicky nekorešponduje vyššie uvedenému v tom, že aj v prípade, ak nie je žaloba spísaná advokátom musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky a navyše sa v tomto prípade kasačnému súdu javí ako prílišný formalizmus.

24. Ďalej poukazuje kasačný súd na skutočnosť, že na samotnej žalobe je ako právny zástupca uvedený zvolený advokát, tak ako vyplýva aj z obsahu plnomocenstva z 12. júla 2019, predloženého na výzvu správneho súdu, pričom samotná žaloba z hľadiska jej formálnych ako aj obsahových náležitostí nevzbudzuje pochybnosti o tom, že bola spísaná advokátom, resp. osobou s právnickým vzdelaním. Tvrdenie sťažovateľa vo vzťahu k jeho vôli ohľadom jeho právneho zastúpenia zvoleným advokátom už pri spísaní žaloby, z materiálneho hľadiska vo výsledku podporujú aj plnomocenstvá (udelené

sťažovateľom pánovi R.. Q. a udelené R.. Q. zvolenému advokátovi), ktoré boli pripojené k žalobe. Tieto plnomocenstvá totiž vo výsledku mali preukazovať právne zastúpenie sťažovateľa zvoleným zástupcom, čo neskôr potvrdil aj obsah zaslaného plnomocenstva zo dňa 12. júla 2019.

25. S ohľadom na vyššie uvedené, kasačný súd vníma záver správneho súdu ako príliš formalistický, pretože sa správny súd nezameral na materiálne posúdenie plnomocenstiev a to aj v ich vzájomnej súvislosti. Preto kasačný súd považuje kasačnú sťažnosť za dôvodnú a v zmysle § 462 ods. 1 SSP zrušuje napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vracia na ďalšie konanie, v ktorom sa krajský súd bude meritórne zaoberať žalobou.

26. O trovách kasačného konania rozhodne krajský súd podľa § 467 ods. 3 SSP v spojení s § 167 SSP.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.